IRENA DOLENC, NSi

SOCIALNO VKLJUČEVANJE IN ZDRAVJE

Kako boste v prihodnjem mandatu spodbujali medgeneracijsko solidarnost in povezovanje ter zmanjševali osamljenost starejših?

V Kranju že imamo Medgeneracijski center Kranj, društvo Z roko v roki, osnovne in srednje šole v Kranju vzgajajo za medgeneracijsko solidarnost - vstopajo v domove starejših, mladi se vključujejo v program MEPI, medgeneracijsko solidarnost s poudarkom na zmanjševanju osamljenosti starejših spodbujajo humanitarne NVO, največji sta Karitas in RK, tudi spontano medsosedsko povezovanje na podeželju še obstaja.

Mestna občina Kranj s svojimi razpisi že podpira delovanje društev in NVO za različne družbene skupine (npr. tudi za invalide, slepe, naglušne ...), te razpise je potrebno ohraniti in se truditi za povečanje sredstev.

Kaj bi v mandatu 2026-2030 uvedli, da bi družina, ki skrbi za bližnjega z demenco, v vaši občini dobila konkretno pomoč? Boste zagotovili, da bo občina sprejela akcijski načrt za demenci prijazno občino, s cilji, nosilci, roki in sredstvi?

V občini Kranj je več demenci prijaznih točk. Ena od točk je tudi na Ljudski univerzi Kranj. Pod okrilje LUK spada Medgeneracijski center Kranj, ki omogoča zbiranje skupine za demenco. Ko sem bila zaposlena na LUK, sem dve leti vodila skupino za demenco - velika težava je izgorelost oseb, ki neprestano skrbijo za osebe z demenco in imajo potebo po izražanju te stiske ter razbremenitvi.

Ena od rešitev, ki jo ponuja Dom upokojencev Kranj, je dnevno varstvo, lahko tudi samo enkrat ali dvakrat na teden, da osebe, ki stalno skrbijo za osebo z demenco, malce poskrbijo tudi zase in za opravke, kjer bi jih oseba z demenco ovirala. Cenovno je dnevno varstvo zelo dostopno. V Kranju je tudi preko Doma upokojencev organizirana nega na domu, da se pomaga tistim, ki so starejši in skrbijo za osebe z demenco. Prostora za namestitev v domu je premalo in storiti bo potrebno vse, da se pospeši gradnja novega Doma upokojencev na Zlatem polju.

Najboljše poznavanje problema demence je v društvu Spominčica in Domu upokojencev, ki je vstopna točka pri pomoči uvajanja dolgotrajne oskrbe za osebe z demenco. Akcijski načrt za demenci prijazno občino bi morala Mestna občina Kranj sprejemati ob sodelovanju strokovnjakov pri Spominčici in strokovnjakov v Domu upokojencev.

Če boste izvoljeni, ali boste v mandatu 2026-2030 aktivno sodelovali pri regijskem projektu Hiše Hospic (po zgledu Dolenjske in Mestne občine Maribor) in z občinskimi uradi ter

zavodi sklenili dogovor s Hospicem, da bodo ljudje v trenutkih umiranja in izgube dobili sočutno podporo?

To bo zagotovo ena od prioritet mandata 2026-2030. Ni dovolj le zagovarjati vrednost življenja od rojstva do smrti, z regijskim projektom Hiše Hospic bi zagotovili dostojanstvo umirajočih in svojcem stali ob strani v njihovi stiski.

Kako boste v mandatu poskrbeli, da bodo vsebine in dogodki v občini dostopni gluhim, naglušnim in gluhoslepim, da bodo lahko enakopravno sodelovali v družbenem življenju?

V Kranju močno potrebujemo Kulturni center, kjer bi lahko z različnimi pomagali omogočali, da bi tudi gluhi, naglušni in gluhoslepi sodelovali v družbenem življenju kot obiskovalci in tudi kot ustvarjalci vsebin.

Kakšno vlogo bi imela občina pod vašim vodstvom pri preprečevanju duševnih stisk? Kako boste podprli organizacije, ki izvajajo programe pomoči, in zagotovili, da bo brezplačna psihosocialna pomoč ljudi dosegla pravočasno?

Potrebe po psihosocialni pomoči so velike v vseh starostnih skupinah, ne izšola se dovolj strokovnjakov na tem področju, tudi duhovniki opravijo veliko dela na področju duševnih stisk, prav tako zaposleni v zdravstvenem ali pedagoškem poklicu, na socialne pogovore prihajajo ljudje v duševni stiski tudi na humanitarne NVO. Včasih je dovolj že, da osebi iskreno prisluhnemo. Že od leta 2010 vodim socialne pogovore na ŽK Kranj Šmartin in pri večjih stiskah poiščem strokovno pomoč bolj usposobljenih od mene. Kot družba bomo morali preprečevati in blažiti duševne stiske ljudi v svoji okolici ter izobraževati vse prej naštete poklice ter tudi prostovoljce NVO.

Potrebno bo ozaveščati, izobraževati, spodbujati vključevanje ljudi v družbeno življenje, tudi v skupine za samopomoč, kajti novih strokovnjakov ne bomo dobili čez noč.

OTROCI IN MLADI

Kakšne ukrepe za otroke in mlade boste vključili v program za mandat 2026-2030 in kako jih boste zapisali v občinsko strategijo za mlade, če jo načrtujete? Kako boste poskrbeli, da bodo v njej tudi otroci, in kako boste zagotovili organizirano počitniško varstvo?

Tudi na področju organiziranega varstva otrok je Kranj nad slovenskim povprečjem. Sprva je bilo brezplačno počitniško varstvo le v sklopu Ljudske univerze Kranj, kasneje so se vključile še osnovne šole. Zelo veliko je prostovoljskega dela. Mestna občina Kranj vsako leto pripravi razpis za sofinanciranje dela z mladimi in otroki.

V Medgeneracijskem centru Kranj smo imeli izkušnjo, da so bile poletne počitniške delavnice za celo poletje zasedene pred koncem prvega dne prijav. Varstvo z dejavnostmi je od 8.00 do 16.00. Potreb je tudi danes več kot je možnosti.
V Kranju je veliko tudi plačljive ponudbe počitniškega varstva po zmernih cenah, del ponudbe je tudi pri organiziranih skupinah kot so taborniki, skavti, ki tudi lahko pridobijo sofinanciranje.
Kranj mora ohraniti vsaj sedanje oblike financiranja programov za mlade in otroke.
Ali boste podprli enotno ureditev prenočevanja na ravni Gorenjske, ki bo jasno ločila nenadzorovano turistično kampiranje od organiziranega prenočevanja registriranih mladinskih organizacij, na primer tabornikov in skavtov? Se boste zavzeli za primerne lokacije, poenostavljeno prijavo ali dovoljenje ter enotna navodila občinskim službam in redarstvom?
Podpiram enotno ureditev prenočevanja na ravni Gorenjske.
Kako boste podprli razvoj nekomercialnih kulturnih in družabnih prostorov za mlade, kjer se lahko izvajajo koncerti, razstave, delavnice, izobraževanja in druge dejavnosti, ki jih trg sam ne zagotavlja?
V Kranju primanjkuje prostorov za druženje mladine. Ni dovolj, da se prostori zagotovijo le v mestnem jedru. Mladi potrebujejo svoje prostore za ustvarjanje v vsaki krajevni skupnosti. Vsaka krajevna skupnost potrebuje vsaj manjši dom krajanov, kjer bodo svoje prostore našli tudi mladi.
Kako boste spodbudili mlade, da se začnejo zanimati za lokalno politiko?
Mladi se brez spodbud vse bolj zanimajo za lokalno politiko.

KULTURA

Kako vidite razvoj kulture v občini v prihodnjih letih in kje vidite največji problem?
Največji problem je, da nimamo Kulturnega centra, ki bi vključeval koncertno dvorano in prostore za razvoj različnih kulturnih dejavnosti (likovnih, plesnih, gledaliških ...). Večji kulturni dogodki so odvisni od vremena ali pa se selijo v sosednje občine.
Velik praznik kulture v Kranju je Prešernov smenj 8. februarja. V manjšem obsegu bi lahko tak dogodek ponovili tudi v toplejšem letnem času.
Brez novih prostorov ne vidim resnih možnosti za razvoj kulture v Kranju.
Katere ukrepe boste v mandatu uvedli za izboljšanje kulturne infrastrukture, opreme in pogojev za delovanje kulturnih društev ter za dolgoročno ohranjanje tradicije kulturnih društev in živega kulturnega dogajanja v krajih?

Že tretji mandat si prizadevam za izgradnjo koncertne dvorane, tokrat sem še bolj zahtevna, saj verjamem, da Kranj kot tretje največje mesto v Sloveniji potrebuje Kulturni center.

SKRB ZA OKOLJE IN DOBROBIT ŽIVALI

S katerimi ukrepi boste zelene površine v urbanih okoljih ohranjali ali jih celo povečali?
Največjo skrb bi morali posvetiti ohranjanju kmetijskih površin. Tudi pozidava v mestu bi morala upoštevati vsaj kriterije pozidanosti. Do investitorjev bi morali biti zahtevnejši, da ne bi več gradili parkirišč na površini.
Kranj ni prehudo pozidano mesto (razen redkih sosesk), ne smemo popustiti pritiskom investitrojev, ki stremijo k čim večjemu dobičku in ne k višji kvaliteti bivanja.
Kako boste v občini zagotovili preventivne in izobraževalne programe za otroke in odrasle o varnem sobivanju ljudi in psov ter odgovornem skrbništvu živali?
Včasih so starši rekli, naj otrok en mesec vstaja malo prej in vrvico sprehodi v gozd. Tudi otrok ni mogel dobiti zajčka ali hrčka, če ni mogel sam pospravljati kletke. In o psu so tudi rekli: Kakršen gospodar tak pes. Danes so hišni ljubljenčki potrošno blago. Ne bi bilo slabo, da se vrnili k starim vzorcem vzgoje sobivanja ljudi in psov ter k odgovornemu skrbništvu živali.

FINANCIRANJE DELOVANJA DRUŠTEV IN DRUGIH NVO NA LOKALNI RAVNI

Prostovoljstvo: Kako boste omogočili nadaljnji razvoj kakovostnega prostovoljstva v vaši občini? Ali boste prostovoljsko delo upoštevali kot del sofinanciranja (kot lastni delež) ali ga dodatno točkovali na razpisih?
Podpiram predlog, da bi dodatne točke na razpisu prinesle ure prostovoljstva. V Kranju imamo sicer že točkovanje po kriteriju, koliko ur za stranke obratuje NVO, a nikjer ni opredeljeno, koliko ljudi je takrat navzočih.
Mestna občina Kranj spada med prostovoljske občine, zadnji dve leti se ob občinskem prazniku podeljuje naziv "prostovoljec 2026", imamo mrežo Prostofer in občina spodbuja prostovoljstvo. Najbolj množično prostovoljstvo so PG društva, ki jih je v Kranju ogromno. Skuša se razviti mreža "starejši za starejše", a je še slabo delujoča.
Predvidljivost financiranja: Ali boste v mandatu izboljšali predvidljivost okolja za delovanje društev in drugih nevladnih organizacij, na primer z večletnimi razpisi? Če da, na katerih področjih?

Financiranje je dokaj predvidljivo, največja težava je pri zamikih izplačil. Prijave na razpis so v decembru, vloge se pregledujejo v januarju, sledijo dopolnitve pomanjkljivih vlog, zato so prva sredstva sofinanciranja v najboljšem primeru konec marca. To je za marsikatero društvo ali NVO problem.

Potrebno bo objaviti razpise že konec oktobra, da bodo sredstva sofinanciranja vsaj konec januarja.

V določenih primerih je že praksa večletnega financiranja.

Stabilnost ob negotovih državnih virih: Državno financiranje nevladnih organizacij se zmanjšuje in je vse manj predvidljivo. Kakšno vlogo boste kot župan prevzeli, da bodo organizacije v vaši občini kljub temu lahko nadaljevale svoje programe? Katere oblike podpore (sofinanciranje programov, prostori, kritje stroškov) bi lahko občina ponudila?

Zelo velika težava je najem prostorov. Čimveč sredstev je potrebno uporabiti za delovanje NVO in škoda je teh sredstev za plačevanje najemnin. Pri financiranju športa dobijo društva finančno subvencijo in tudi koriščenje prostorov. Tudi pri NVO bi bilo potrebno razmišljati na ta način.

Kakovost pri financiranju: Kako boste zagotovili, da bo občinsko financiranje odražalo kakovost, učinke in dolgoletno delo organizacij, ne le formalno izpolnjevanje razpisnih meril? Kako boste vanj vključili strokovno znanje s terena?

Tudi na državni ravni še ni izdelanih meril za vrednotenje dela NVO. Nekatere NVO opravijo veliko humanitarno delo in imajo stik z velikim številom uporabnikov, nekatere NVO so skoraj same sebi namen. Nekatere NVO so politično ugrabljene. NVO se zaradi državnega financiranja ne bi smele politično opredeljevati. Lep primer sta RK in Karitas, ki pomagata vsem ne glede na narodnost, vero in druge pripadnosti, politično pa se ne opredeljujeta.

Prostori: Kako boste nevladnim organizacijam (socialnim, mladinskim, kulturnim in drugim) zagotovili dostopne in ustrezno opremljene prostore ter njihovo dolgoročno uporabo, na primer z najemi po neprofitnih pogojih ali večletnimi pogodbami?

Trenutno ne vidim resnih prostorskih možnosti, bi bilo pa v prihodnosti dobro, da bi načrtovali tudi prostore za NVO po neprofitnih najemih. Moja prizadevanja so v smeri manj tržne gradnje stanovanj in več gradnje stanovanj za mlade družine za neprofitni najem za dobo 10 let, čeprav te družine niso socialno ogrožene. V isto kategorijo bi uvrstila tudi najeme NVO.

Vključenost v načrtovanje: Kako boste uredili sodelovanje med občino in nevladnimi organizacijami, da bodo vključene že v pripravo občinskih politik in strategij, ne šele kot izvajalke posameznih dejavnosti?

Mestna občina Kranj v zadnjih letih pogosto vključuje občane Kranja (različne ankete, delavnice) in tudi predstavnike institucij v začetno fazo odločanja o stvareh. Dostikrat ta srečanja potekajo v Kovačnici, ki je zelo dobro sprejet prostor kovanja idej v Kranju. Tudi prilagoditve za invalide potekajo v sodelovanju z invalidi. Z Domom upokojencev se načrtuje nega na domu že vrsto let.